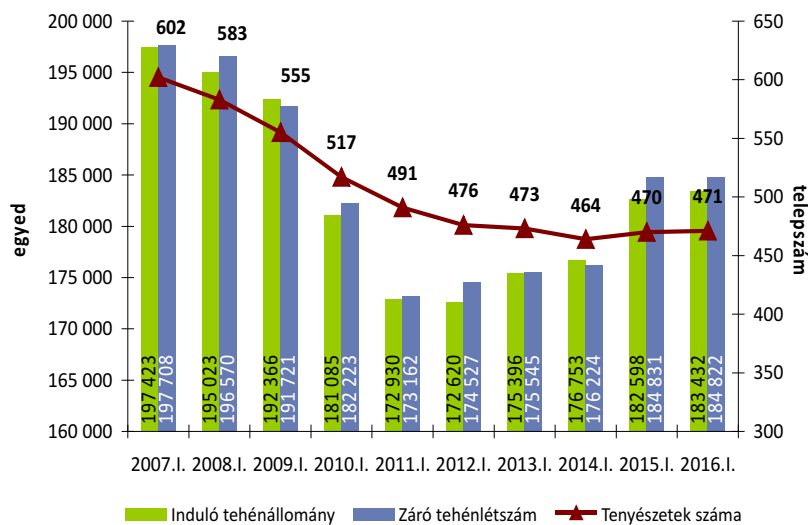

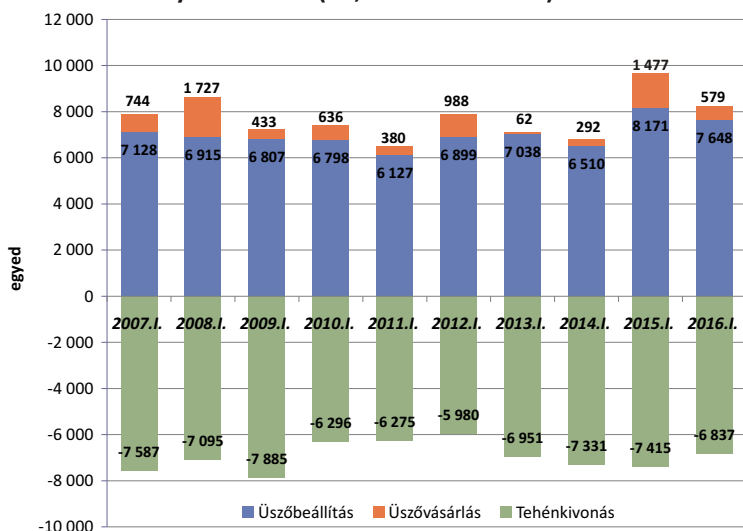
A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

1. ábra: Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2007-2016. I. hó)

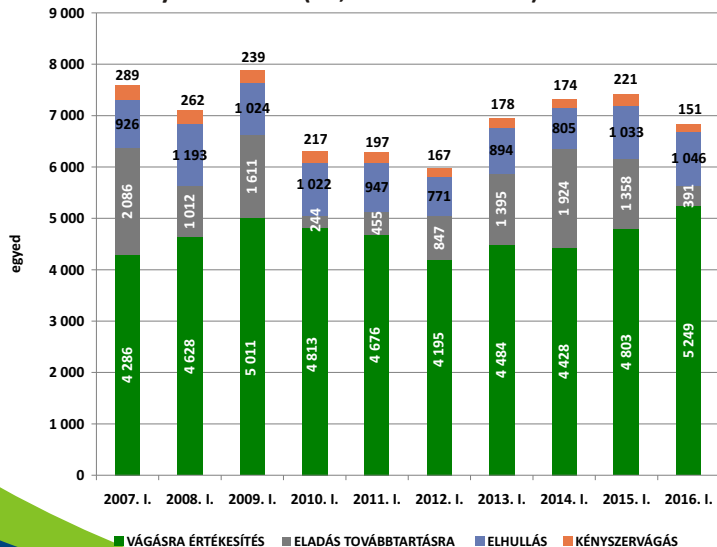
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek száma 471 volt 2016 januárjában, kettővel nőtt az elmúlt év decemberéhez, és eggyel 2015 januárjához képest. 2016. január végén gyakorlatilag ugyanannyi termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban, vagyis az állomány létszáma stagnált. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 9 év alatt 21,8%-kal (-131) kisebbedett, de 2007 januárja óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 12.886 egyeddel (-6,5%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám 328-ról 392-re nőtt.

2. ábra: Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I. hó)

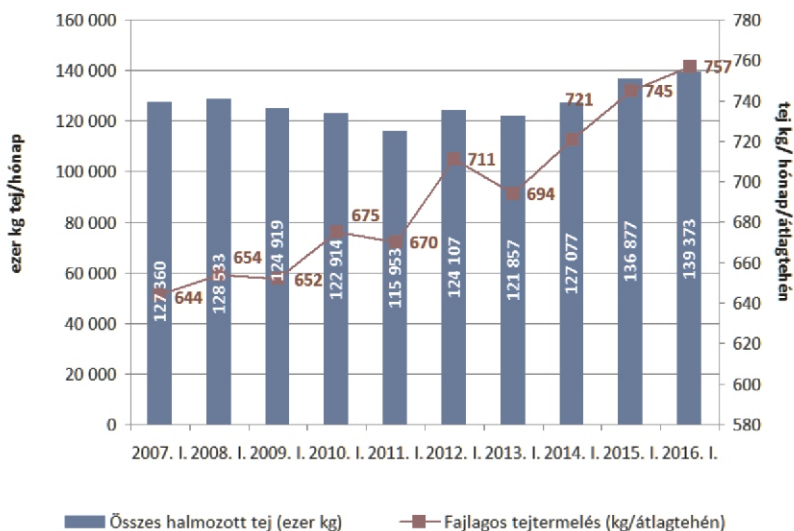
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2015-ről 2016-ra - egy év alatt - gyakorlatilag nem változott (+834 tehen; +0,5%), ugyanakkor az év első hónapja alatt a termelésellenőrzésbe bevont tehenek száma érezhetően bővült (+1.390 egyed; +0,8%). Ennek elsődleges oka, hogy jelentősen visszaesett a tehénkivonások száma: 2015 januárjához képest 578 tehenel (-7,8%) kevesebb tehenet vontak ki. Bár mind az üszővásárlások száma (-898, -60,8%), mind az üszőbeállítások száma (-523, -6,4%) jelentősen visszaesett az egy évvel korábbihoz képest, ennek elsődleges oka a magas bázisszámban keresendő. Így összességében az állománypótlás érezhetően felülmúlta a tehénkivonások nagyságát, ami biztató jel a tavaly május óta tartó csökkenő állománytrend után.

3. ábra: A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I. hó)

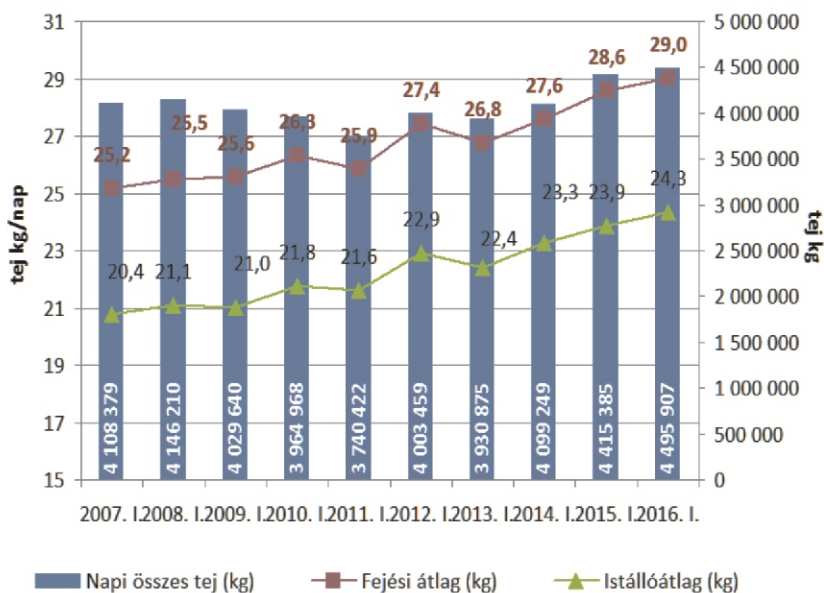

2016 első hónapjában az állományból kivont tehenek 76,8%-át vágásra értékesítették, ami az elmúlt évtized legmagasabb aránya! A selejtezett tehenek száma 5.249 volt. Ezen felül a tehénkivonások 2,2%-áért a kényszervágás (151 egyed), 15,3%-áért (1.046 egyed) pedig az elhullás volt felelős, amelyek átlagos értéknek tekinthetők. Ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya nagyon kicsi, mindösszesen 5,7% (391 egyed) volt (!), ami egyértelműen jelzi, hogy a tejpiac továbbra is komoly gondokkal küzd. 2016 januárjában az induló tehénállomány 2,9%-át selejtezték, 0,1%-át kényszervágták, 0,6%-uk elhullott, 0,2%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 3,8%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évek átlagának felel meg.

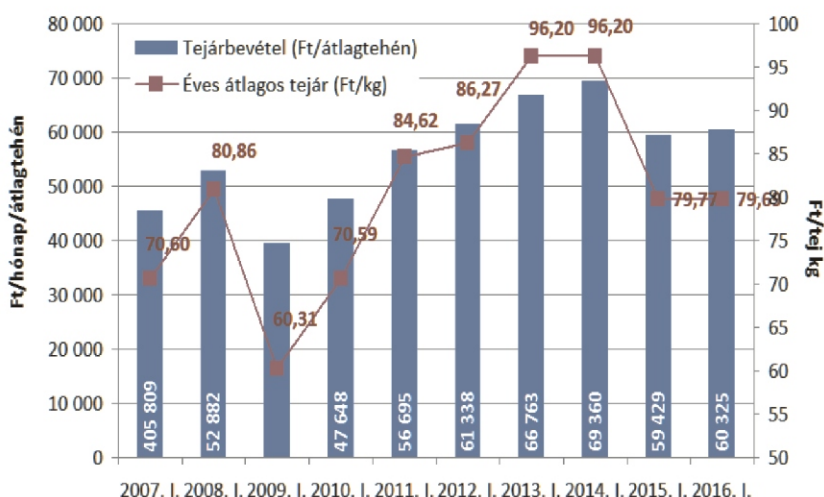
4. ábra: Összes halmozott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2007-2016. I. hó)

5. ábra: Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2007-2016. I. hó)

6. ábra: Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2007-2016. I. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott éves tejtermelése ez év januárjában megközelítette a 140 ezer kg-ot, aminek - a tehénlétszám stagnálása mellett - szinte kizárólagos oka a fajlagos tejtermelés 757 kg-ra történő emelkedése volt. 2015 januárjához képest a fajlagos tejtermelés +12 kg-mal (+1,6%), az összes halmozott tejtermelés pedig 2,5 ezer kg-mal (+1,8%) emelkedett, ami az elmúlt 10 év legmagasabb tejtermelési szintjének felel meg. 2007 és 2016 között a fajlagos tejtermelés növekedése 17,5%-os volt (+113 kg) (!).

A nagyobb összes halmozott tejtermelés természetesen megmutatkozik a magasabb napi összes tejben is, ami megközelítette a 4,5 millió kg-ot idén januárban. Az előző év hasonló időszakához képest ez 80,5 ezer kg-mal több tejet jelent (+1,8%), és az elmúlt évtized legnagyobb január havi termelési szintjét jelentette. Emellett 2007 óta 2016 januárjában volt mind a fejési átlag (29,0 kg), mind az istállóátlag (24,3 kg) a legnagyobb. A két mutató 9 év alatt 3,83, ill. 3,55 kg-mal lett több (+15,2%, ill. +17,1%), és egy év alatt is 0,42, ill. 0,44 kg-mal emelkedett (+1,5%, ill. +1,8%).

A tehenenkénti tejárbevétel 2016 első havában 60,3 ezer Ft volt átlagosan, alig érezhetően nőtt az egy évvel korábbi, havi bevételhez képest (+1,5%). Ennek oka, hogy bár a fajlagos tejtermelés kismértékben nőtt (+1,6%), a tejár picit még tovább csökkent (-0,1%). Sem a belpiaci, sem a kiviteli nyerstej árak nem javulnak, a globális tejválság tovább tart, ezért az ágazat megsegítésére a kormányzat már krízistámogatás bevezetését fontolgatja. A hazai tejtermelők egyelőre kívánnak, próbálnak túlélni, amiben az igen jelentős kilépési korlát is szerepet játszik. A belső fogyasztás felfutását a magas ÁFA továbbra is gátolja, de ebben egyelőre nem várható változás.

Dr. Ózsvári László PhD, MBA

tanszékvezető egyetemi docens
SZIE ÁOTK, Állat-egészségügyi Igazgatástani
és Agrárgazdaságtani Tanszék